

Για μια κουβέντα που έγινε (και μια που δεν έγινε)

Παρουσίαση του ανατυπωμένου 3ου τεύχους του *terminal119*

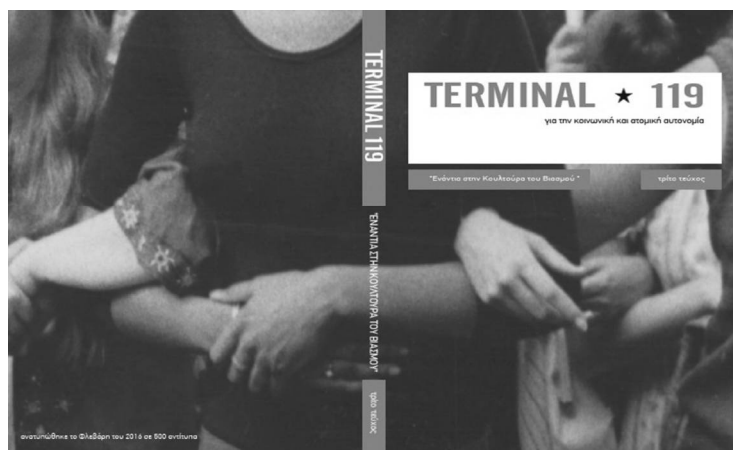
‘έναντια στην κουλτούρα του βιασμού’ στο Βόλο.

Μολονότι έχουμε χρόνια να βρεθούμε σε εβδομαδιαία συνέλευση, οι άνθρωποι της συλλογικότητας που παραμένουμε κοντά σε πολιτικό επίπεδο, έχουμε διαλέξει να κρατήσουμε ενεργή την ηλεκτρονική διεύθυνση και την ιστοσελίδα του *terminal119*. Εκεί δεχόμαστε ακόμα και τρία χρόνια μετά την τελευταία μας δημόσια παρουσία, σχόλια, σκέψεις αλλά και μπινελίκια από ανθρώπους και φασίστες που διαβάζουν ακόμη τα κείμενά μας. Τον περασμένο Ιανουάριο, λοιπόν, έφτασε μια πρόσκληση για εκδήλωση παρουσίας στο Βόλο του τεύχους 3 ‘έναντια στην κουλτούρα του βιασμού’ που είχαμε βγάλει το 2008, ένα τεύχος που είχε τυπωθεί σε 1.000 αντίτυπα βέβαια και είχε εξαντληθεί εδώ και καιρό. Η δε συχνή ζήτησή του μας είχε κάνει να σκεφτούμε πολλές φορές την ανατύπωσή του. Όπως όλα τα έντυπα της συλλογικότητας, από την άλλη, έτσι και εκείνο είχε προκαλέσει και το σχετικό θόρυβο και εκθρόνιση για μας. Οι αμετανόητοι πράκτορές μας στις διάφορες πόλεις, όμως, ήσυχτοι υποστηρικτές του ανθελληνισμού, μας μετέδιδαν κρίσιμες πληροφορίες γύρω από τον σχετικό θόρυβο. Στο Βόλο είχαμε μάθει, για παράδειγμα, επιβίωνε κάπου σε αποθήκη κατάληψης ένας πάκος με 20 αντίτυπα του 3ου τεύχους, αφού το βιβλιοπωλείο της κατάληψης τα είχε κρίνει ‘ακατάλληλα διά ανάγνωσιν’ από τους ριζοσπάστες του Βόλου... Κάπως έτσι, με του καιρού τα γυρίσματα, είπαμε να ανατυπώσουμε το τεύχος σε 500 ακόμα κομμάτια, με αλλαγμένο απλώς εξώφυλλο, και να πάμε πράγματι στο Βόλο να το παρουσιάσουμε στις 19 Φεβρουαρίου. Μάλιστα, όσο κι αν προσπάθησε η ελληνική πατριαρχία (βλ. έλληνες αγρότες) να μη γίνει αυτή η εκδήλωση, κάνοντας μας να ταξιδέψουμε μέσα από βουνά και επαρχιακούς δρόμους, καταφέραμε, μαζί με συντρόφισσες, μετά από ώρες και ώρες περιπλάνησης τελικά να φτάσουμε στο Βόλο.

Η εκδήλωση έγινε με την πολιτική ευθύνη γυναικών της πόλης που είχαν το θράσος να στήσουν μια γυναικεία ομάδα, τη *Femantifesta*, εν έτει 2015. Και λέμε ‘θράσος’ γιατί ένα μεγάλο κομμάτι της συζήτησης με το που τελείωσε η δική μας εισήγηση στράφηκε από τους άνδρες παριστάμενους στην εκδήλωση στο αν πρέπει ή όχι να δημιουργούνται ‘μονοθεματικές συνελεύσεις’ από... γυναίκες. Η *Femantifesta*, μάλλον, στο Βόλο προκαλούσε πρόβλημα και μόνο με την ύπαρξή της. Και κάποιοι ήρθαν να το δηλώσουν στην πρώτη της δημόσια εκδήλωση. «Μα, είναι επιτρεπτό να δημιουργούνται μονοθεματικές συνελεύσεις; Αυτές διασπούν το κίνημα!» Αυτή ήταν λίγο-πολύ η καθόλου ευφάνταστη κλίμακα των ‘κατηγοριών’. Οι κατηγορίες δεν αφορούσαν φυσικά στις μονοθεματικές συνελεύσεις που κατά καιρούς συγκροτούνται για το σ’ οικολογικό ζήτημα, το β’ εργατικό, το γ’ περί κρατουμένων κ.τ.λ., αλλά πολύ συγκεκριμένα σε μια φεμινιστική, μια γυναικεία ομάδα. Έτσι, είδαμε για άλλη μια φορά να αναδύεται το ανδρικό άγχος: μα τι συζητάνε τώρα οι γυναίκες μεταξύ τους; Μήπως πρέπει να φοβηθούμε; Και φοβούνται βέβαια. Άντρες πράμα. Από την άλλη, αυτό είναι ένα παλιό επιχείρημα που έρχεται προς ‘καταγγελία’ του γυναικειού κινήματος: οι γυναίκες ασχολούνται με τα ‘δικά τους’ και όχι με την ‘απελευθέρωση του ανθρώπου’. Και απαντήθηκε βέβαια με περισσότερους από έναν τρόπους. Απαντήθηκε λέγοντας πως «οι γυναίκες ασχολούνται με τα δικά τους γιατί η ανθρώπινη απελευθέρωση δεν μιλάει ποτέ για αυτές». Απαντήθηκε λέγοντας πως «φωτίζοντας το μερικό γυναικείο βίωμα, τη γυναικεία συνθήκη, θα φωτιστεί και θα βοηθηθεί και το ολικό». Απαντήθηκε λέγοντας πως «στην τελική, δεν θα απολογηθούν οι γυναίκες γιατί φτιάχνουν τις ομάδες τους».

Το πρόβλημα της (διακεκομμένης) ροής της συζήτησης βέβαια δεν είχε να κάνει μόνο με τον αποπροσανατολισμό της συζήτησης από την κουλτούρα του βιασμού στο... αν ‘πρέπει’ να υπάρχουν γυναικείες ομάδες. Το πατριαρχικό υφάκι «δεν τα κάνετε καλά, κορίτσια!» και οι μακρόσυρτες ανδρικές τοποθετήσεις (των *manarchists*) δεν αφήνανε οποιαδήποτε συζήτηση να εξελιχθεί. Το πατροναριστικό «θα σας πούμε εμείς» που είχε λόγο ακόμα και για την καταγωγή της πατριαρχίας... 4.000 χρόνια πριν, κυριάρχησε δυστυχώς ως στυλ συζήτησης που μεθυσμένο από την αυταρέσκιά του, ήταν και δύσκολο να χαλιναγωγηθεί. Οι λιγοστές τοποθετήσεις για την κουλτούρα του βιασμού, μία για την πολιτική οργάνωση των γυναικών, μία για την εξέλιξη του λόγου υπέρ του φεμινισμού στην Ελλάδα, μία για τις φυλακισμένες γυναίκες στην Ελλάδα αλλά και τις μετανάστριες, ως τις πλέον υποτιμημένες, αποτέλεσαν τις φωτεινές εξαιρέσεις στον κανόνα της πλημμύρας του ανδρικού λόγου που διέκοπτε και επιβαλλόταν. Μέσα σε αυτό το κλίμα, το γεγονός ότι η δική μας εισήγηση έπεσε στο κενό, ήταν το λιγότερο. Είχαμε πάει στο Βόλο για να μοιραστούμε μια εισήγηση που έλεγε πάνω-κάτω τα εξής: ότι το τεύχος ενάντια στον βιασμό προέκυψε ως ανάγκη να μιλήσουμε για τις πολύ ορατές πλευρές της πατριαρχικής καταπίεσης, να συμμετέχουμε στις αντιπαραθέσεις γύρω από το εάν υπάρχει καν ζήτημα σεξισμού στην Ελλάδα και πως μπορεί αυτό να συζητιέται.

Ξεκινήσαμε από τις πιο σοκαριστικές στατιστικές που μαθαίνει κανείς όταν αρχίζει να ασχολείται με το ζήτημα, γενικότερα, της βίας κατά των γυναικών είναι πως αυτού του είδους η βία αποτελεί την πρώτη αιτία θανάτου των γυναικών στην πολιτισμένη ευρώπη, πριν από τα αυτοκινητιστικά και τους καρκίνους. Πιο συγκεκριμένα, μάλιστα, οι βιασμοί στην Ελλάδα, τη λεγόμενη «πρωτεύουσα των βιασμών», υπολογίζονται στους 4,500 ετησίως, εκ των οποίων το 34% γίνονται εις βάρος ανήλικων γυναικών. Και ακόμη χειρότερα, είναι αποτέλεσμα της ελληνικής ιδιαιτερότητας πως οι βιασμοί δε θεωρούνται καν πρόβλημα. Η Ελλάδα είναι μία χώρα που καλλιέργει με υπερηφάνεια τη δική της κουλτούρα του βιασμού. Από την όλο και εντονότερη εκμάθηση ενός βίαιου προτύπου αρρενωπότητας στις οικογένειες, τα σχολεία, τα γήπεδα, τα καφενεία, τα μπουρδέλα, εκεί όπου «ο Έλληνας αναστενάζει...» και μέχρι την ελάχιστη ύπαρξη ξενώνων περιθάλψης κακοποιημένων γυναικών και τη μηδενική ύπαρξη γραμμών βοήθειας. Είναι ενδεικτικό για παράδειγμα το πώς αυτοί που με βάση τους υπάρχοντες νόμους είναι υπεύθυνοι να αντιμετωπίζουν και να χειρίζονται περιστατικά βιασμού, όπως οι έλληνες δικαστές, οι έλληνες αστυνομικοί και οι έλληνες ιατροδικαστές, είναι συνήθως υποκείμενα πολλές φορές συμμετοχα ακριβώς στην ίδια την κουλτούρα του βιασμού! Για παράδειγμα, ο Φίλιππος Κουτσαύτης, ένας ιατροδικαστής που έχει ασχοληθεί στην καριέρα του με πολλούς βιασμούς μας λέει πως μόνο το 20% των περιστατικών βιασμών που εξετάζει είναι αληθινό... υπονοώντας βέβαια ότι για το 80% των περιστατικών που φτάνουν στα χέρια τους δεν δίνει την ιατρική πιστοποίηση. Θα έπρεπε να συνδυάσουμε βέβαια αυτό το δεδομένο με την τεράστια προσπάθεια που κάνει η ελληνική αστυνομία να αποτρέπει θύματα βιασμού να καταγγείλουν το τι έπαθαν καθώς και τη μεγάλη δουλειά που κάνει η έντιμη ελληνική δικαιοσύνη να ζύσει το τραύμα του θύματος βιασμού, ελαφρύνοντας παράλληλα τη θέση του δράστη. Όλα αυτά, βέβαια, δεν συμβαίνουν λόγω μιας έμφυτης κακίας που χαρακτηρίζει όλους αυτούς τους νευραλγικούς θεσμούς αλλά μάλλον λόγω της πλήρους πίστης τους στην κυρίαρχη σημασία της πατριαρχίας. Είναι αυτές οι σημασίες ακριβώς που έχουν θεσμιστεί στην Ελλάδα ώστε οι βιασμοί να αποτελούν σιωπηρές ιστορίες με «σκοτεινούς αριθμούς», βασικά ένα προσωπικό πρόβλημα, καταδικασμένο με ντροπή να συζητιέται στην ιδιωτική σφαίρα, στην

Ανατύπωση του τρίτου τεύχους του terminal 119, 'ενάντια στην κουλτούρα του βιασμού!', Φεβρουάριος 2016.

καλύτερη περίπτωση ένα θέμα για τα αστυνομικά ρεπορτάζ. Με αυτή την έννοια, η κουλτούρα του βιασμού που, για μας, αποτελεί όλο το έδαφος προετοιμασίας του εγκλήματος είναι απλώς αυτονόητη. Στην Ελλάδα δεν αναγνωρίζεται και δεν ονομάζεται καν ως βία. Όχι μόνο κανείς δεν ενδιαφέρεται για τους βιασμούς, αλλά όλοι τρέχουν να υποστηρίξουν τους καμμένους βιαστές, που είναι «παραστρατημένοι άνθρωποι», «ψυχικά διαταραγμένοι», «προκλήθηκαν από το θύμα» κ.τ.λ... Η, δε, αμφισβήτηση του θύματος είναι ο κανόνας, οι «ψευδείς καταγγελίες βιασμών» είναι το φωμτούρι του κάθε άντρα που συζητά για το θέμα. Από το πορνογραφικό συνεχές στην υποβάθμιση του λόγου της «άλλης», από τους νόμους του κράτους μέχρι το πνίξιμο των χώρων για την έκφραση των γυναικείων βιωμάτων, από «την οργάνωση του κρεβατιού» ως τους δήθεν ριζοσπαστικούς λόγους για την εξουσία – κι αυτά είναι μόνο κάποια παραδείγματα – το δόγμα της ελληνικής κατάστασης μοιάζει να λέει: «Υπάρχουν χίλιοι τρόποι να κακοποιήσεις μια γυναίκα, ούτε ένας λόγος να το καταγγείλεις!» Μόνο ένας τρόπος υπάρχει να συζητηθεί κάτι με αφορμή έναν βιασμό: το θύμα να είναι ανήλικο ή υπερήλικο ώστε να υπάρχει ένα «γκροτέσκο» στοιχείο, το έγκλημα να είναι «αποτρόπαιο και ειδικό», ώστε να εγείρει γενικότερα κοινωνικά ερωτήματα, το θύμα (ή ο θύτης!) να είναι επώνυμο, ώστε να έχει μια πικάντικη διάσταση το θέμα, ο θύτης – τέλος – να είναι ξένος ώστε να γίνει εθνικιστική χρήση του περιστατικού. Ο βιασμός, για μας, δεν αποτελεί εξαίρεση του κανόνα αλλά τον ίδιο τον κανόνα της βίας, μιας βίας ενάντια στις γυναίκες εξυπηρετώντας, μεταξύ άλλων, τον αποκλεισμό των γυναικών από τομείς της κοινωνικής ζωής και τον διά του φόβου κοινωνικό τους έλεγχο και τον εξαναγκασμό τους σε ορισμένες συμπεριφορές. Αυτό το πρακτικό νόημα, μεταξύ άλλων, έχει και ο φόβος του βιασμού που διακατέχει μια γυναίκα, δηλαδή τη συνεχή συντήρηση της ύπαρξής της θέσης της μέσα στο υπάρχον κοινωνικό πλαίσιο. Φυσικά, όλα τα παραπάνω δεν συμβαίνουν μόνο με την υποστήριξη του κράτους, αλλά και με την συνέργεια της ελληνικής κοινωνίας. Στην περίπτωση του σεξουαλικού τράφικινγκ ένας Έλληνας δουλέμπορος γυναικών το έθεσε ως εξής: «Άκου να δεις», είπε, «οι γυναίκες είναι το πιο εύκολο εμπόρευμα. Το κλωτσάς και πάει μόνο του στην αγορά.»

Τι θα σήμαινε πρακτικά ότι εκκινούμε από μια φεμινιστική ανάλυση των βιασμών; Ότι, καταρχάς, πρέπει να υιοθετήσουμε τους ορισμούς που τα υποκείμενα αυτά που υφίστανται τους βιασμούς υιοθετούν. Ότι πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη το βίωμα της «άλλης». Ότι πρέπει να αποσυνδέσουμε το βιασμό από οποιοδήποτε είδος σεξουαλικότητας. Ο βιασμός είναι ένα σχήμα σεξουαλικής πράξης που σχετίζεται με την κοινωνική θέση, την εκθρόνιση, την εξουσία, παρά με την αισθησιακή ηδονή ή την σεξουαλική ικανοποίηση. Συνεπώς, ο βιασμός δεν είναι παρά μια πράξη «σεξουαλικοποιημένης βίας», άσκηση εξουσίας και

κυριαρχίας στο θύμα και επιβεβαίωση του ανδρισμού του θύτη πάνω σε αυτό. Ο όρος «σεξουαλικοποιημένη» δηλώνει εδώ πως για το θύμα η πράξη αυτή δεν είναι τίποτα άλλο παρά βία. Αυτό φαίνεται για τους περισσότερους πιο ξεκάθαρα στο παράδειγμα των βιασμών μέσα στις φυλακές ή στους βιασμούς ανηλικών, ωστόσο ισχύει σε κάθε βιασμό. Η έννοια των ορίων ενός τέτοιου βιασμού είναι καθαρά υποκειμενική και διαφοροποιείται ανάλογα με το άτομο και το χρόνο. Τα όρια αυτά δεν αφορούν μόνο στο σώμα μιας γυναίκας αλλά και την ύπαρξή της όλη και για αυτό σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να ορίσουμε τον βιασμό απλά σε μια βίαιη εισβολή στο σώμα. Αυτό που θέλουμε να αναδείξουμε είναι πως η κουλτούρα του βιασμού, από και πέρα, είναι καθημερινή, λεκτική, ψυχολογική και φυσικά και σωματική. Με αυτό τον τρόπο θα θέλαμε να προσεγγίσουμε την κουλτούρα του βιασμού: καταγγέλλοντας την καθημερινότητά της και το εύρος της κοινωνικής της νομιμοποίησης. Ο βιασμός, για μας, δεν είναι μια κλειστή έννοια, δεν είναι μόνο μια στενά ορισμένη πράξη, αλλά μάλλον ο ακρογωνιαίος λίθος μιας κουλτούρας. Ο βιασμός δεν είναι μια επίσημη, νομική, απόμακρη έννοια αλλά περιλαμβάνει κάθε 'σεξ χωρίς συναίνεση'. Ο βιασμός νομιμοποιείται κοινωνικά, πιστεύουμε, όταν χάσουμε αυτή τη σφαιρικότερη οπτική που τον συνδέει με την ελληνική πραγματικότητα.

Γι' αυτό το λόγο, στην εισήγηση, προσπαθήσαμε να δώσουμε παραδείγματα όπου η κουλτούρα του βιασμού συνδέεται με άλλες σχέσεις εξουσίας. Με το παράδειγμα του βιασμού στην Αμάρανθο και την αθώωση των βιαστών και τον εξαναγκασμό του θύματος, μιας ανήλικης μετανάστριας, να εγκαταλείψει το χωριό, δείξαμε τον τρόπο που κράτος και κοινωνία συντάσσονται προς τη συγκάλυψη των ευθυνών των θυτών. Ειδικά όταν το θύμα είναι μετανάστρια, η ομοφωνία των ελλήνων απέναντί της είναι αυτονόητη. Το 2008 είχαμε επιδιώξει συνειδητά το δεύτερο μέρος του τεύχους μας να αφιερωθεί στις συνδέσεις μεταξύ πατριαρχικής και εθνικής καταπίεσης. Μιλήσαμε εκεί για τα στρατόπεδα συγκέντρωσης γυναικών από τους ναζί και τους βιασμούς στους πολέμους του ελληνικού κράτους, αλλά και τους λόγους περί δημογραφικού προβλήματος, την εξαναγκαστική πορνεία, το σεξουαλικό και το καμάκι στις 'ειρηνικές περιόδους' των ελλήνων. Βλέπαμε ήδη τότε την αναγκαιότητα της σύνδεσης των διάφορων προταγμάτων, του φεμινισμού και του αντι-εθνικισμού, του αντι-ρατσισμού και του αντιφασισμού. Η πραγματικότητα μετά το 2008 θεωρούμε ότι μας δικαίωσε σε αυτή την κατεύθυνση. Η επίθεση στην Κωνσταντίνα Κούνεβα τον Δεκέμβριο του 2008 από δύο άνδρες που έριξαν οξύ στα μάτια και στο στόμα της, ανέδειξε τον τρόπο που οι πατριαρχικές και ρατσιστικές λογικές της ελληνικής κοινωνίας κατευθύνονταν στο να θάψουν τη βίαιη επίθεση που δέχτηκε μια συνδικαλιζόμενη μετανάστρια γυναίκα από τους μπράβους της

Παρουσίαση της μπροσούρας
 "Ενάντια στην Κουλτούρα του Βιασμού"
 της ομάδας Terminal 119

19 Φεβρουαρίου
7:30 μ.μ.

Χώρος κινήματων - Στέκι Μεταναστών
 Γωλκού 33
 Μετά την παρουσίαση
 θα ακολουθήσει μπαρ

εταιρίας στην οποία δούλευε ως τότε. Ένα πογκρόμ ενός ολόκληρου μήνα εναντίον κάθε 'μελαμψού' μετανάστη ξεκίνησε τον Μάιο του 2011 με αφορμή τη δολοφονία του Μανόλη Καντάρη, με τη συνθήκη του περιστατικού να κατασκευάζεται στα ΜΜΕ ως αυτή μιας έμφυλης κανονικότητας μιας ελληνικής οικογένειας που διαταράχθηκε από τους βάρβαρους ασιάτες μετανάστες άνδρες. Μια υπόθεση βιασμού ενός ανήλικου κοριτσιού από έναν μετανάστη αναδείχθηκε τον Αύγουστο της επόμενης χρονιάς στην Πάρο προκειμένου να δικαιολογηθούν επιθέσεις σε μουσουλμάνους και καψίματα αυτοσχέδιων τζαμιών από τους φασίστες σε όλη τη διάρκεια του μήνα, τη στιγμή που "ο ελληνικός λαός έκανε τα μπάνια του"... Λίγους μήνες πιο πριν, τον Απρίλιο του 2012, ο υπουργός Λοβέρδος είχε ξεκινήσει την αστυνομική εκστρατεία σύλληψης και διαπόμπευσης των 'οροθετικών σεξεργατριών' που παρουσίασε στα ΜΜΕ ως 'μετανάστριες' που απειλούν την «οικογενειακή συνοχή των ελλήνων». Τον Ιούνιο του 2012 επικυρώθηκε και εκλογικά η πρότιμηση ενός σεβαστού κομματιού των ελλήνων να στηρίξουν τις βίαιες νεοναζι αρρενωπότητες που θα 'καθάριζαν τον τόπο' και 'με τσαμποκά και με ξύλο, θα τιμωρούσαν τους πολιτικούς'. Από όλα τα παραπάνω είναι προφανείς οι κεντρικές ιδέες που χτίζονται στην ελληνική κοινωνία: οι μουσουλμάνοι ιδιαίτερα άνδρες αλλά και οι 'ξένες πόρνες' είναι επικίνδυνοι εισβολείς στην ελληνική οικογένεια και κοινωνία, οι μάτσο νεοναζι μαλάκες ίσως αποτελέσουν μια κάποια λύση για το πρόβλημα. Φυσικά, αν δεν θέλει κανείς τους μάτσο νεοναζι μαλάκες, υπάρχουν και το ΚΕΕΛΠΝΟ, οι ΜΚΟ, οι παραδοσιακοί μπάτσοι και χίλιοι δυο άλλοι. Αλλά το ζήτημα είναι πως η κατάσταση κρίσης ανέδειξε μεταξύ άλλων για σωτήρες της τις ηγεμονικές αυτές φασιστικού τύπου αρρενωπότητες, μια συνθήκη μόνιμη πλέον για την Ελλάδα αλλά και διεθνή στον βαθμό που ανεβαίνουν παντού στην ευρώπη.

Δεν κάναμε αυτή την ανασκόπηση για να ανακατευτούν τα στομάχια μας, αλλά για να αναδείξουμε τους πόλους της εθνικής και έμφυλης τάξης πραγμάτων γύρω από τους οποίους συσπειρώνεται ο κυρίαρχος λόγος αλλά και η πολλαπλότητα των εχθρών στους οποίους στοχεύει. Μετανάστες, ομοφυλόφιλοι και γυναίκες που δεν πειθαρχούν στα κυρίαρχα εθνικά και έμφυλα πρότυπα, δεν περιλαμβάνονται στα σχέδια για το μέλλον. Και είναι και πολλοί και πολλές ακόμα. Είπαμε ότι στα πλαίσια ακριβώς ενός σύγχρονου αντιφασισμού, η κουλτούρα του βιασμού είναι ένας ακόμα σημαντικός κρίκος που πρέπει να χτυπηθεί, μολοντί είναι και ένα ξεχωριστό και σχετικά ανεξάρτητο χαρακτηριστικό της ελληνικής κουλτούρας. Είπαμε ότι το καλό με τους φασίστες, εντός και εκτός στολής, βουλής και πλατειών, είναι ότι στοχοποιούνε τόσο πολλούς και διαφορετικούς ανθρώπους, πράγμα που σημαίνει ότι θα έπρεπε να αποκτήσουν στη σημερινή συγκυρία πολλούς και διαφορετικούς συνειδητούς εχθρούς.

Αυτό είναι ίσως ένα από τα σημαντικότερα πράγματα που μας εκνευρίσανε στην κουβέντα που τελικά δεν άφησαν να γίνει οι άνδρες αναρχικοί στο Βόλο. Η αρχική αμφιθυμία μας, η απελπισία μας αλλά και ο κυνισμός μας απέναντι στις διαλυτικές τους παρεμβάσεις, κατέληξε για άλλη μια φορά στη διαπίστωση πως οι ριζοσπαστικοί πολιτικοί χώροι δεν είναι τόσο ριζοσπαστικοί για να ενσωματώνουν νέες αντιλήψεις, περιεχόμενα, τρόπους οργάνωσης και ικανότητες συμμαχιών. Ή η ικανότητα συμμαχιών τους περιορίζεται στο πατρωνάρισμα όταν έχουν απέναντί τους κάτι διαφορετικό. Το θετικό από την άλλη είναι ότι δεν χρειάζεται πάντα να προχωράς καμιά αναγκαστικά με το περιβάλλον που κληρονόμησε. Ευτυχώς, νέες γυναικείες και φεμινιστικές και queer και τρανς ομάδες συνεχίζουν να δημιουργούνται. Και μάλιστα είναι περισσότερες απ' ό,τι στο παρελθόν. Ο λόγος τους εξελίσσεται. Και μάλιστα στην επαρχία. Εκεί όπου άλλοτε υπήρχε μακρά ξηρασία. Και η δικτύωση που επιτυγχάνεται μεταξύ τους είναι κέρδος για το μέλλον. Γιατί καταρχήν δεν είναι υποχρεωμένες όλες αυτές οι ομάδες να ζούνε και να δρύνε σε ένα καθεστώς απολογίας απέναντι στους εκάστοτε αντίπαλους άνδρες των πολιτικών τους χώρων.